

08
επαναληπτικά
θέματα

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΛΑΤΙΝΙΚΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Μετάφραση

Ο Μάνιος Κούριος Δεντάτος ήταν πάρα πολύ ολιγαρκής για να μπορεί να περιφρονεί ευκολότερα τα πλούτη. Μια μέρα ήρθαν σε αυτόν απεσταλμένοι των Σαμνιτών. Αυτός παρουσιάστηκε στα μάτια τους καθισμένος δίπλα στη φωτιά σε ένα σκαμνί και τρώγοντας από ένα ξύλινο πιάτο. Περιφρόνησε τα πλούτη των Σαμνιτών και οι Σαμνίτες θαύμασαν τη φτώχεια του. Ενώ δηλαδή του έφεραν από μέρους της πολιτείας τους πολύ χρυσάφι, για να το κάνει ό,τι θέλει, γέλασε μαλακώνοντας το αυστηρό πρόσωπό του κι απάντησε αμέσως:

ενεργώντας κάτω από την επιρροή αυτών πολλοί (άλλοι), όχι μόνο αχρείοι αλλά και άπειροι, αν τον είχα τιμωρήσει, θα έλεγαν πως ενέργησα σκληρά και τυραννικά. Τώρα όμως καταλαβαίνω πως αν αυτός φτάσει στο στρατόπεδο του Μάνλιου, όπου κατευθύνεται, δε θα υπάρξει κανείς τόσο ανόητος, που να μη βλέπει πως έγινε συνωμοσία, και κανείς τόσο αχρείος, που να μην το ομολογήσει.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1.α. divitiis, scamna, pondera, Mani, vultui, castris, foco, auctoritas

1.β. facile, facillime/ magno, maiore, maximo/ stulte, stultius, stultissime/ plures, -irum, -ibus, -es, -es, -ibus/ crudelius, crudelissime

1.γ. αόριστη, επιθετική: quosdam, οριστική: id, δεικτική: illis, δεικτική: hos, δεικτική: istius, αόριστη: nemini

1.δ. lignis catillis, quidam dies, ponderum missorum, Manliani castris

2.α. usuri-rae-ra sint, afferretur, spectamini, mittimini, fac- facite, facito-facito- facitote-faciunt, dic, perveniendi, esto-esto-estote-sunto, animadvertens

2.β. assessurum-ram-rum esse, assessuros-ras-ra esse/ miraturos esse, miratos esse/ secutum-u/ fatendi-ndo-ndum-ndo/ cenari, cenatum iri

- 3.α.** Δευτερεύουσα επιρρηματική τελική, εισάγεται με τον τελικό σύνδεσμο *quia* γιατί ακολουθεί συγκριτικός βαθμός του επιρρήματος *facile*. Εκφέρεται με υποτακτική γιατί ο σκοπός είναι υποκειμενικός στα λατινικά και χρόνου παρατατικού(*posset*) γιατί προηγείται ρήμα ιστορικού χρόνου (*utebatur*) στην κύρια πρόταση και εκφράζει το σύγχρονο στο παρελθόν. Παρατηρείται ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων. Ο σκοπός είναι ιδωμένος τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός κύριας και δευτερεύουσας πρότασης στο παρελθόν) κι όχι τη στιγμή της πραγματοποίησής του. Χρησιμεύει ως επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού στο ρήμα της κύριας.

Δευτερεύουσα αναφορική επιρρηματική συμπερασματική, εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία *qui* *non* (= *ut non*) , αποφατική, εκφέρεται με υποτακτική (δυνητική) γιατί το συμπέρασμα είναι υποκειμενική κατάσταση στα λατινικά και χρόνου ενεστώτα(*fateatur*) γιατί προηγείται ρήμα αρκτικού χρόνου (*intellego*) και εκφράζει το σύγχρονο στο παρόν. Παρατηρείται ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων. Το συμπέρασμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός κύριας και δευτερεύουσας πρότασης και μάλιστα στο παρόν) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του. Χρησιμεύει ως επιρρηματικός προσδιορισμός του συμπεράσματος στο ρήμα της κύριας με όρο αναφοράς το *neminem* και ενδεικτική λέξη για την αναγνώρισή της το *tam* στην κύρια πρόταση.

- 3.β.** ανεξάρτητη μορφή, σύνθετος υποθετικός λόγος (δύο αποδόσεις):
(υπόθεση) *si iste... pervenerit* (οριστική μέλλοντα συντελεσμένου),
(απόδοση) *nemo tam stultus erit... nemo tam improbus (erit)* (οριστική μέλλοντα) / Αΐδος, ανοιχτή υπόθεση στο μέλλον. Πιθανό ή δυνατό:
(υπόθεση) *si iste... perveniat*, (απόδοση) *nemo tam stultus sit... nemo tam improbus (sit)*

3.γ.

	ΤΥΠΟΣ	ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ	ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ
1	assidentem	κατηγορηματική μτχ., συνημμένη στο <i>se</i> (αντικείμενο ρήματος)	<i>se</i>
2	contemnere	τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο <i>posset</i>	<i>Manius Curius Dentatus</i> (ταυτοπροσωπία)
3	missum	επιθετική- αναφορική μτχ, συνημμένη στο <i>pondus</i> (αντικείμενο ρήματος)	<i>pondus</i>
4	factum esse	ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο <i>dicerent</i>	<i>id</i> (ετεροπροσωπία)
5	secuti	επιρρηματική αιτιολογική μτχ. (προτερόχρονο), συνημμένη στο <i>multi</i> (υποκείμενο ρήματος)	<i>multi</i>
6	fore	ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο <i>intellego</i>	<i>neminem</i> (ετεροπροσωπία)
7	esse factam	ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο <i>non videat</i>	<i>coniurationem</i> (ετεροπροσωπία)

3.δ.

eo: είναι αντικείμενο στο *uteretur*

frugalitate: είναι αντικείμενο στο *utebatur*

facilius: είναι επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
στο *posset*

spectandum: είναι αιτιατική γερουνδιακού που δηλώνει το σκοπό, χρησιμεύει ως
κατηγορηματικός προσδιορισμός στο *se*
στο *praebuit* (ρήμα σκόπιμης ενέργειας)

risu: είναι αφαιρετική οργάνική του τρόπου στο *solvit*

in hunc: είναι εμπρόθετος προσδιορισμός εχθρικής διάθεσης
στο *animadvertissem*

regie: είναι επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
στο *factum esse*

imperiti: είναι επιμεριστική παράθεση στο *multi*

neminem: είναι υποκείμενο στο *fore*

stultum: είναι κατηγορούμενο στο *neminem*

4.α. *qui eo uteretur, usum eo, ad (in) eo utendum, utendi eo causa(gratia):* δεν προβαίνουμε σε υποχρεωτική γερουνδιακή έλξη γιατί το αντικείμενο του γερουνδίου είναι ουδέτερο γένος αντωνυμίας και έτσι προκύπτει υποχρεωτική ενεργητική σύνταξη.

4.β. *nolite dicere, ne dixeritis*

4.γ. *ad eum magno pondere auri publice misso (a Samnitibus) allato*
(αφαιρετική απόλυτη χρονική μετοχή)

4.δ. *secuti – quia (quoniam, quod) secuti erant* (αντικειμενική
αιτιολογία)/*cum secuti essent* (το αίτιο ως αποτέλεσμα εσωτερικής
λογικής διεργασίας)
missum- quod missum erat (προηγείται ρήμα ιστορικού χρόνου)